

Využití mikrovyučování ve výuce obecné didaktiky a pedagogických praktik

Petr Havelka

Uvedu několik zkušeností z mikrovyučování v disciplíně pedagogická praktika a z nácviku sebereflexe posluchačů vycházející z posuzování jejich výkonu.

Didaktická příprava budoucích učitelů byla na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity několikrát projednána na interních seminářích katedry pedagogiky s oborovými didaktiky. Proto jsou pedagogická praktika zaměřená na rozvoj didaktických dovedností budoucích učitelů v našem studijním plánu pro učitele, kteří budou působit na základních školách, zařazena do 5. semestru v dotaci 0/2. V témže ročníku jsou paralelně zařazeny oborové didaktiky a probíhá průběžná pedagogická praxe.

Mikrovyučování vychází z teoretických poznatků studentů získaných v obecné didaktice a pedagogické komunikaci. Pro praktickou činnost studentů volíme náměty, které vycházejí z obsahu aprobačního předmětu.

Mikrovyučování provádíme převážně v seminářích. Důležitým předpokladem pro „výstup“ posluchače je didaktická analýza zvoleného učiva. Mikrovyučování je potom testem, který ověřuje hloubku této analýzy. Má-li student předvést vstupní motivační metodu (motivační vyprávění nebo rozhovor) uvědomuje si, zda dokonale promyslel vztah učiva ke zkušenostem žáků, nebo jeho význam pro praktické využití apod. Stejně u metod expozičních se přesvědčuje o kvalitě vlastního pojetí logické návaznosti poznatků a srozumitelnosti objasňovaných pojmů.

Reakce posluchačů ovlivňují sebereflexi aktéra výstupu tím, že ho vedou k hlubším úvahám o vlastním projevu. Spolu s ostatními posluchači se zamýšlí i nad jinými možnostmi motivace či expozice učiva.

V počátečních pokusech o mikrovyučování se studenti mnohdy pokoušejí o jakýsi podmiňovací způsob projevu místo projevu samého. Student má tendenci hovořit o plánu činnosti, místo toho, aby se vžil do situace reálného vyučování. Seznamuje tak se zvoleným postupem místo provedení samotné akce. Je zajímavé, že při posuzování formální stránky projevu jsou studenti ke kolegově-aktérovi mnohem shovívavější než při posuzování obsahové stránky vystoupení.

Posouzení mikrovyučování spočívá v uvedení kladů a nedostatků studentova výkonu. Poučení a závěr si musí vyvodit sám na základě subjek-

tivního pocitu, který může být částečně objektivizován názory vyučujícího a skupiny studentů. Chybí zde totiž objektivní norma jednání, což ztěžuje, nebo znemožňuje hodnocení, které je porovnáním výkonu nebo výsledku činnosti s představou hodnotitele (objektivním kritériem). Při posuzování studentova výkonu můžeme sledovat, zda respektoval teoretická východiska, ale obtížně určíme míru jejich uplatnění. Zvláště při posouzení zpracování obsahu učiva se často přesvědčujeme, jak nesnadné je hledat hranice pro tvořivé myšlení.

Studenti jsou proto v seminářích vedeni k různým způsobům řízení osvojování nových poznatků. Zdařilé náměty uplatňujeme v reálném vyučování a pořízené videozáznamy se osvědčují jako vhodné prostředky pro demonstraci možností tvořivého přístupu k plánování a řízení vyučování.

HAVELKA, P.: Využití mikrovyučování ve výuce obecné didaktiky a pedagogických praktik. *Pedagogická orientace* 1997, 4, s. 72–73, ISSN 1211–4669.

Adresa autora: PhDr. Petr Havelka, katedra pedagogiky JU, Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice